

Poznań, 20.09.2022

Choć seniorki i seniorzy nie są grupą jednolitą, to jednak trapią ją pewne wspólne problemy. Jednym z nich jest izolacja społeczna. Przeciwdziałanie temu zjawisku to główny cel kampanii przygotowanej przez poznańskie Stowarzyszenie Jeden Świat we współpracy z Centrum Inicjatyw Senioralnych. Rozpoczynająca się 20 września akcja pod hasłem „W Klubie raźniej” ma zachęcić osoby działające w zrzeszeniach i klubach seniorów, by stały się ich ambasadorami i ambasadorkami w swoich lokalnych społecznościach.

Starzenie się społeczeństw to wyzwanie globalne, z którym mierzy się także Poznań. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego pod koniec 2021 roku osoby w wieku 60+ w przypadku kobiet i 65+ w przypadku mężczyzn stanowiły już ponad ¼ ogółu zamieszkujących stolicę Wielkopolski. W trosce o ich dobrostan podejmowane są działania w różnych obszarach, od zwiększania dostępności architektonicznej miasta po tworzenie instytucji pomagających osobom starszym.

Wśród założeń Polityki Senioralnej Miasta Poznania na lata 2017-2022 nie brak także celów związanych z kształtowaniem świadomości i postaw. Wzmocnienie potencjału osób starszych, wykorzystywanie ich doświadczenia, czy też tworzenie pozytywnego wizerunku starości to zadania, w których realizację szczególnie dobrze może się włączyć trzeci sektor.

Stowarzyszenie Jeden Świat od początku swojej działalności zajmuje się tematyką walki z wykluczeniem społecznym, na rzecz równości. Pomysł na kampanię poświęconą aktywizacji starszych narodził się podczas realizacji jednej z naszych tegorocznych inicjatyw — Szkoły Dziennikarstwa Rozwiązań. Od lutego do czerwca w ramach projektu „To działa! Dobre rozwiązania na rzecz antydyskryminacji” Stowarzyszenie przeprowadziło cykl warsztatów dla początkujących dziennikarek i dziennikarzy. Uczestniczące w Szkole osoby wspólnie zdecydowały, że współtworzona przez nie kampania dotyczyć będzie aktywizacji społecznej seniorów.

Dalsze prace nad akcją prowadzone były przy wsparciu podmiotów zewnętrznych — poznańskiego Centrum Inicjatyw Senioralnych, Fundacji „KREAKTYWATOR”, a także klubów seniora: Klubu „Zorza”, filii Zespołu Dziennych Domów Pomocy „Klub Ogrody”, Klubu „Niezły Młyn” oraz Klubu „Fyrtel Seniora”. Według danych CIS podobnych grup działa w Poznaniu ponad 80. Uwzględnienie perspektywy zaangażowanych w nie osób było podstawowym założeniem prac nad kampanią.

„Przystąpiliśmy do działania wyposażeni w wiedzę teoretyczną na temat przyczyn izolacji społecznej osób starszych oraz możliwości walki z tym problemem. Chcieliśmy jednak zweryfikować ją w praktyce i oddać głos samym zainteresowanym, czyli seniorom i seniorkom” — mówi Dominika Kućmierczyk ze Stowarzyszenia Jeden Świat. — „W toku prac przeprowadziliśmy wywiady fokusowe i indywidualne z członkami i członkiniami klubów seniora, a także osobami koordynującymi ich działalność. To pozwoliło nam skorygować wstępne założenia i spojrzeć szerzej na codzienność żyjących aktywnie seniorów i senierek”.

Rozmowy ujawniły, jak silnie do aktywizacji społecznej osób starszych przyczyniają się kluby seniora. Ich oferta jest niezwykle bogata i zróżnicowana. Członkowie i członkinie klubów podkreślali, że coś dla siebie znaleźć może każdy, niezależnie od stopnia sprawności fizycznej czy zainteresowań. Wśród przykładów aktywności znalazły się zarówno kojarzone bardziej stereotypowo z wiekiem senioralnym robotki ręczne czy treningi pamięci, lecz także mniej konwencjonalne — bowling, lekcje brydża, joga. Zaletą klubów seniora są także wycieczki po

Polsce i wyjścia grupowe do kin czy muzeów. Ważne są także wieczory taneczne. „Senior chce się bawić, korzystać z życia, nie tylko smucić” — podkreślały uczestniczki wywiadów.

Seniorzy i seniorki zwracali również uwagę na samą możliwość spotykania się, nawiązywania kontaktów. „Potrzebujemy tu przyjść poplotkować, pokłócić się nawet, rozładować napięcie” — mówili podczas wywiadów. Szczególnego znaczenia te społeczne interakcje nabrały po okresie pandemicznego zamknięcia. Według raportu Instytutu Polityki Senioralnej z kwietnia 2021 niemal połowa osób starszych ograniczyła w pierwszym roku pandemii relacje społeczne. Uczestnictwo w klubowych spotkaniach to okazja, by je odbudować.

Jednocześnie jednak rozmówcy i rozmówczynie wskazywali na problem złej sławy zrzeszeń osób starszych, także wśród nich samych. Podkreślali, że wciąż silny jest stereotypowy obraz klubów seniora jako miejsc bez życia, przygnębiających, który zniechęca do uczestnictwa w ich spotkaniach. Sytuacja ta zdaje się poprawiać, o czym świadczy zarówno wzrost liczby tego rodzaju zrzeszeń, jak i odsetka osób w nich uczestniczących w skali kraju, co pokazują dane CBOS. Wciąż jednak w klubach seniora drzemie niewykorzystany potencjał do aktywizacji osób starszych.

To właśnie do dołączania do tych organizacji zachęca przygotowana przez Stowarzyszenie Jeden Świat kampania. Jej bohaterami są członkowie i członkinie klubów, którym udało się wciągnąć do nich osoby ze swojego otoczenia. Uczestnicy i uczestniczki wywiadów wskazywali bowiem, że to właśnie oni, aktywni seniorzy i seniorki, najłatwiej mogą zachęcić innych do podejmowania nowych wyzwań. Będąc przykładem korzyści płynących z aktywnego przeżywania starości, mogą docierać do osób ze swojego otoczenia lepiej niż ludzie młodszy. Ci często traktowani są nieufnie, nie tylko przez brak własnych doświadczeń, ale i problem oszustw pokroju metody „na wnuczka”.

Kampania „W Klubie raźniej” przedstawia trzy krótkie historie opowiadające o tym, jak ich bohaterowie i bohaterki zostali wciągnięci do aktywności w klubach seniora. Ich motywacje były różne — pasja brydżowa czy zamiłowanie do śpiewu. W każdym przypadku decydującym czynnikiem, który wpływał na decyzję o metaforycznym i dosłownym dołączeniu do klubu okazywała się jednak zachęta ze strony znajomego seniora bądź seniorki. „Chcielibyśmy skłonić działające w klubach osoby w wieku senioralnym, by stały się ambasadorami aktywnego życia. — mówi Dominika Kućmierczyk. — Ich doświadczenia to argument, którym osoby młodsze nie mogą się posłużyć. Dzieląc się tymi historiami, motywując do wyjścia z domu, nawiązania nowych relacji, mogą zmienić czyjeś życie na lepsze”.

Kampania jest częścią projektu „To działa. Dobre rozwiązania na rzecz antydyskryminacji”. Projekt finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Wysokość dofinansowania: 28003,95 zł.